

De moraliteit van de nucleaire afschrikking – hoe voor jezelf beslissen?

Achtergrond en noten bij het stroomschema

INLEIDING

Samen met de klimaatsverandering vormen nucleaire wapens waarschijnlijk de hoofdbedreiging voor de wereld in deze eeuw. Het concept van afschrikking zit achter zowat alle mogelijke wijzen van ontplooiing van nucleaire wapens en is een sleuteldeel van de morele rechtvaardiging die over het algemeen wordt gebruikt om ze in bezit te houden. Afschrikking is in deze context de eigenschap of het effect van een wapen in het voorkomen van een agressieve daad door de mogelijkheid van vergelding door inzet van dit wapen. Afschrikking kan worden versterkt door de impliciete of verklaarde intentie om met dit wapen te vergelden. De intentie kan echt of onecht zijn. De agressieve daad die voorkomen dient te worden, kan een aanval met nucleaire of conventionele wapens inhouden. Het 'stroomschema' is bedoeld om de moraliteit van de afschrikkingseigenschap van nucleaire wapens op één van deze manieren te onderzoeken. Dit omschrijft de bedoeling van dit schema.

Om een nucleaire afschrikking in te zetten, te vernieuwen of aan te houden, moet een staat significante beslissingen nemen. Is er, in elk geval, voldoende overweging van de ethische dimensie van de beslissing? Is het consistent met de standaarden die het sociale weefsel van het nationale leven ondersteunen? Verantwoordelijke burgers zullen dit de nodige overweging willen geven. Het schema is bedoeld om te helpen bij dit proces.

DE BASIS VAN INDIVIDUELE VERANTWOORDELIJKHEID

- Waarom de nucleaire vragen beantwoord moeten worden als vragen van persoonlijke moraliteit: Hoewel iedereen in de wereld bedreigd wordt door nucleaire wapens, moet de verantwoordelijkheid liggen bij de individuen die enige invloed kunnen hebben op de situatie, in het bijzonder wanneer de wapens in hun naam ontplooid zijn. Deze mensen hebben een plicht om zorgvuldig de situatie te onderzoeken en om dan de gepaste beslissing te nemen. Daarom is het volgende in het bijzonder gericht aan burgers van de staten die in het bezit zijn van nucleaire wapens (nog meer indien ze goed functionerende democratieën hebben) en van elke staat die nadenkt over de ontwikkeling van nucleaire wapens. Verder moeten ook mensen van waar ook ter wereld, waarvoor het onaanvaardbaar zou zijn dat enkele ontwikkelde landen de aarde in gevaar kunnen brengen voor het welzijn van hun eigen veiligheid, rationale en uitgebreide analyses maken van de situatie indien ze een effectieve en veilige weg naar ontwapening willen voorstellen.

Mensen uit staten met nucleaire wapens moeten zich identificeren met hen die momenteel de wapens hanteren – politici en militairen – omdat, op z'n minst in theorie, het voor hen gedaan wordt en met hun steun gebeurt. Daarom verwijst het schema naar 'jou' en 'ons' als zijnde het geweten van zowel de natie als van het individu. Het is aan u persoonlijk. Alvorens u beslist dat de wapens aan de kant gezet zouden moeten worden, moet u alles dat kan volgen uit de implementatie van uw beslissing onder ogen zien. Aan de andere kant, indien u de wapens voor uw verdediging aanvaardt, dan houdt u ze, moreel gezien, in eigen handen.

DRINGENDE MORELE KEUZES

Om de juiste keuzes te maken zijn er veel vragen die beantwoord moeten worden. Het schema is een poging om alle strikt relevante vragen te verzamelen, hen in de beste volgorde te zetten en de relaties tussen hen te tonen. Alle vragen zijn zo opgesteld dat ze enkel twee antwoorden kunnen hebben – Ja of Nee. Deze aanpak is bedoeld om de lezer te focussen op een heldere beslissing in elk stadium en op een eenvoudige volledige analyse waarbij onze verschillende beslissingspaden gemakkelijk vergeleken kunnen worden.

De volgorde van de vragen is op zich bediscussieerbaar, maar de volgende principes zijn toegepast:

1. Fundamentele of wijder toepasbare vragen zouden eerst beantwoord moeten worden, bv.: *'Kan het gerechtvaardigd zijn om mensen te doden?'* moet komen vóór: *'Kunnen we de uitgave rechtvaardigen?'*
2. Welke richting je ook uitgaat, je zou alle vragen die relevant zijn voor de gevolgen van jouw keuzes moeten beantwoorden. Dus, bijvoorbeeld, een pacifist zou alle risico's van unilaterale ontwapening onder ogen moeten zien. Er is een voorgestelde volgorde en bestemming voor een hele reeks van belangrijke volgende thema's – proliferatie, escalatie van vermogen, het belasten van derde partijen met risico's, vernietiging van het milieu, misbruik van middelen, effect op conventionele oorlogsvoering, enzovoort.
3. In sommige gevallen is de volgorde niet erg kritiek, en in dat geval komen de schijnbaar meest urgente gevallen eerst aan bod, bv. vandaag lijkt het relevanter om proliferatie te overwegen vóór escalatie van vermogen.
4. Je kan natuurlijk de volgorde veranderen volgens je eigen beoordeling, indien je zeker bent dat de algehele analyse nog steeds rationeel en volledig is.

Het is moeilijk om niet bevooroordeeld te zijn bij de formulering van de vragen. Aan welke kant zou de bewijslast moeten liggen? Hoe dan ook, de klemtoon van de vragen kan worden aangepast door de lezers, volgens hun mening, in vele gevallen zonder dat er een herschikking van de vragenstroom in het schema nodig is. Aan de andere kant, waar er een significante verandering gebeurt is, is het belangrijk om de logische stroom van de verandering te checken en te wijzigen om een consistente logische structuur te verzekeren.

Er zijn drie wegen op het schema die corresponderen met de drie fundamentele gezichtspunten:

1. Zij die besluiten dat de afschrikking immoreel is en haar daarom verwerpen. (42,43)
2. Zij die haar zien als té gevaarlijk of ineffectief of indirect immoreel en haar daarom wensen op te heffen (mogelijks door unilaterale ontwapening). (44)
3. Zij die nucleaire afschrikking zien als moreel aanvaardbaar en de beste weg naar veiligheid. (46)

Het principe van individuele verantwoordelijkheid is gehandhaafd, zodat wanneer je in het bijzonder wegen 1 of 3 neemt, er vele moeilijke vragen beantwoord dienen te worden. Significante verdere actie is voorgesteld indien je weg 1 of 2 neemt. Weg 3, die voor de nucleaire staten ruwweg correspondeert met het status quo, vergt minder actie maar draagt in zich niet minder verantwoordelijkheid.

SUPPLEMENTAIRE NOTEN BIJ DE VRAGEN

(Naar de noten wordt verwezen op het schema door de nummers die aan de vragen en commentaren zijn toegekend.)

3 enz. In dit schema betekent 'staat' 'land' of 'natiestaat' in de modern betekenis van het woord.

5 De implicatie hier is dat burgerslachtoffers niet intentioneel zijn maar een waarschijnlijk gevolg.

6 "een opzettelijke politiek" In dit geval worden burgerslachtoffers gezien als een onvermijdelijk of onbedoeld gevolg van de handeling, bv. als in een tapijtbombardement op steden tijdens de Tweede Wereldoorlog.

7 Opzettelijk treffen van de burgerbevolking werd zeker niet gezien als aanvaardbaar bij het begin van WO II. Aan het eind van de oorlog echter ondernamen de westerse geallieerden op routinematige basis deze acties. De politiek werd aangevochten door velen tijdens de oorlog, maar in 1945 bood het een effectief precedent van een manier van denken waarbinnen de escalatie tot het gebruik van atoomwapens op Japan een relatief kleine stap was. De politiek van conventionele massabombardementen die werd aangenomen tijdens de oorlog, is sindsdien algemeen veroordeeld, maar dit moreel oordeel over WO II is niet algemeen uitgebreid naar nucleaire wapens die worden ontplooid ter afschrikking, een concept dat deels werd afgeleid van de WO II politiek.

9, 10 & 11 Tijdens de eerste 40 jaar van de nucleaire afschrikking werden wapens doelbewust gericht op steden om de verschrikkelijkste gevolgen van het gebruik te verzekeren, hetgeen de vernietiging van talloze levens inhield. Door middel van verbeterde accurateid kunnen de wapens nu meer specifiek gericht worden op militaire installaties, binnendringende strijdkrachten of vitale infrastructuur, met de intentie om in ieder geval het aantal onschuldige slachtoffers te beperken. Afschrikking kan in stand gehouden worden (er wordt aangevoerd dat verzekerde nederlaag een effectievere afschrikking zou kunnen zijn dan verzekerde vernietiging), maar er zijn moeilijke praktische vragen met enorme morele implicaties. Met in gedachten de beschikbare verschrikkelijk destructieve kracht, de verwoesting en de lange termijn straling die zonder onderscheid doorgaat met moorden, is het een onvermijdbaar gevolg dat onschuldige levens zullen getroffen worden. Indien je denkt dat vernietiging van enkele onschuldige levens als het onvermijdbare resultaat van een actie aanvaardbaar kan zijn, dan moet je 'Ja' zeggen op V10. Maar dan moet je beslissen **hoeveel** doden gerechtvaardigd kan worden, en inschatten hoeveel het zal gebeuren. Je moet hiervan een beoordeling maken en een hoog niveau van onzekerheid in het resultaat toestaan. Jammer genoeg betekent je aanvalspolitiek dat je op een bepaald moment een nucleaire oorlog kunt moeten uitvechten. Zouden de morele beperkingen van je politiek dan veel invloed hebben op de acties van je gewapende krachten? Je potentiële vijand zou kunnen verwacht worden om te anticiperen op dit scenario en zo kan initiële afschrikking verzaard worden door deze 'onbedoelde' mogelijke gevolgen. Maar vertrouw je niet op een de facto dreiging met niet-discriminerende massavernietiging? Deze vragen zijn dan voor de toekomst – je moet nu beslissen.

13 Morele aanvaardbaarheid van een effectieve dreiging?

Ten eerste, zou het totaal effectief kunnen zijn? Sommige mensen zeggen dat de effectiviteit tot dusver gedemonstreerd is. Anderen zullen zeggen dat het onaanvaardbaar bewijs is omdat de gevolgen van falen er een onaanvaardbare test van maken – indien het faalt, wie zal er dan zijn om dat te zeggen? Ten tweede, we moeten de mogelijkheid van een accidenteel gebruik van de wapens inschatten. Ten derde, we moeten de mogelijke gedachtenprocessen van een agressor onderzoeken.

14 Elke potentiële agressor kan verwacht worden vooruit te denken om je waarschijnlijke reactie in de situatie van gefaalde afschrikking te analyseren. Hij zou bijna zeker concluderen dat nucleaire vergelding onder deze omstandigheden duidelijk zou indruisen tegen elk rationeel geweten.

16 Dit is effectief een herhaling van 13 in het licht van de meer gedetailleerde morele en praktische implicaties (commentaar 14).

18, 19, 20 In deze omstandigheden wordt de moraliteit van de positie van een natie, en daarom ook van de individuen die het ondersteunen, een regeringsgeheim. Indien dit ernstig genomen moet worden dan moeten de voorwaarden van deze aanvaarding leiden tot Vraag 24 enz.

21 Een legitieme creatie van onzekerheid? Maar is het een reële dreiging eerder dan louter een waargenomen dreiging? Indien dit zo is, hoe is dit dan verschillend van 15? Hoeveel onzekerheid wil je voortbrengen indien je vertrouwen hebt in je afschrikking? Hoe zal dit niveau van onzekerheid de motivatie voor proliferatie, escalatie van vermogen en preventieve aanvalscriteria beïnvloeden? Zij die vertrouwen op dit principe om MVW te behouden met een goed geweten, moeten verder gaan met Vraag 24 enz.

22 en 23 Indien extremisten en terroristische groeperingen toegang krijgen tot massavernietigingswapens zullen ze enorme macht hebben om legitieme organisaties en regeringen te ondermijnen. Sommige mensen hebben dit gezien als een reden om vast te houden aan nucleaire wapens; daarom hier twee vragen voor de 'ontwapeners'. Voor deze bijzondere omstandigheden zouden ze moeten overwegen of nucleaire afschrikking effectief kan zijn, en indien dit zo is, of het moreel aanvaardbaar is. Indien je beslist dat voor terrorisme nucleaire afschrikking effectief en aanvaardbaar zou kunnen zijn, zouden je meer algemene morele conclusies op de voorafgaande vragen nog steeds toepasbaar moeten zijn. Dus neemt je antwoorden je mee naar Commentaar 44. Het alternatief zou zijn om naar Vraag 24 te gaan. Het thema van de niet-nationale groepen zou ook onderzocht kunnen worden als een deel van het proliferatieprobleem, in welk geval het een andere test zou zijn voor hen die opteren voor het behoud van de wapens, bv. voor Vraag 30.

24 De afschrikking in principe aanvaard hebbend, word je nu geconfronteerd met verdere vragen betreffende de aanvaardbaarheid van het bezit van een afschrikkingsmiddel voor *jouw* land. Je moet vragen: zijn *we* voldoende verantwoordelijk om een massavernietigingswapen te bezitten? Je moet tot een besluit komen over de stabiliteit en effectiviteit van jouw democratie, de collectieve moraliteit van hen die ertoe bijdragen en de stabiliteit van direct verantwoordelijke individuen.

26 Indien we beslissen dat we een afschrikkingsmiddel nodig hebben voor onze veiligheid, moeten we niet verrast zijn wanneer anderen tot dezelfde conclusie komen. In feite zijn ze heel wat waarschijnlijker om dit te beslissen wanneer verschillende andere naties een massavernietigingsvermogen behouden. Het resultaat zou voortdurende escalatie en proliferatie kunnen zijn. Waar zou dat eindigen? De volgende vragen over het praktische resultaat van proliferatie zijn geen strikt morele thema's maar er is toegevoegde morele vraag om je antwoord met betrekking tot het resultaat van Vraag 31 te testen. De meeste mensen zullen dit niet nodig hebben.

30 Dit verwijst naar de escalatie van vermogen eerder dan naar de escalatie van conflict. Er zijn twee hoofdaspecten te overwegen: - (a) de historische archieven en (b) de theoretische aanpak.

(a) In de eerste 40 jaar van de afschrikking was er meer dan een miljoenvoudige escalatie van de totale vernietigingscapaciteiten vergeleken met de explosies die Hiroshima en Nagasaki vernietigden, tegelijk was het een tijd waarin alle betrokken partijen openlijk zochten naar multilaterale ontwapening. Het einde van de Koude Oorlog bracht wat ademruimte, maar de enorme vernietigende capaciteit bleef behouden. (b) De onzinnigheid van veelvuldige overkill is een resultaat van wapens die gericht zijn op wapens, dat wil zeggen dat hun ontplooiing gebeurt als reactie tegen het risico dat afschrikking door vijandige wapens inhoudt. En is het logisch om veiligheid te zoeken door middel van een balans van onveiligheid? Dit betekent in tegenstrijd met de doelen; als de middelen tegengesteld zijn aan de doelen, zullen ze dan niet noodzakelijk verder uit elkaar groeien?

34 Een immorele aanwending van hulpbronnen? Voor sommige mensen is dit de nummer 1 vraag. Deze mensen verwerpen over het algemeen de afschrikking op basis van haar afschuwelijke kost, geconfronteerd met zoveel reële noden in de wereld. Ze wensen misschien om het schema aldus te herschikken, maar de fundamentele vragen over afschrikking moeten nog steeds beantwoord worden, en in elk geval zouden ze nog steeds de vragen die voortvloeien uit Noot 35 moeten beantwoorden. Hoe dan ook, sommigen mensen antwoorden 'Ja' op 34 op basis van de overtuiging dat afschrikking een kosteneffectief verdedigingsmiddel is en dat er geen directe relatie is tussen uitgaven aan hulp voor armen en uitgaven aan defensie. De anderen houden vast aan de overtuiging dat de twee aanpakken diametraal tegenover elkaar staan: moreel als een keuze tussen vertrouwing en confrontatie, dit wil zeggen houden van en vertrouwen als tegengesteld aan haten en vrezen; en economisch als zijnde een alternatieve route naar veiligheid.

35 → 36, 38, 40 Zij die een pacifistische positie innemen of een positie die pleit voor afschaffing van kernwapens moeten zich nog uitgedaagd weten door de mogelijke gevolgen van hun handelingen in de wereld zoals we die kennen.

36 Verschillende risico's worden voorgesteld: Onmiddellijke ontwapening kan een destabiliserend effect hebben. Progressieve reductie tot nul kan een verhoogde incentive geven voor proliferatie en voor het nemen van de bevolking als mikpunt. En eens je de nucleaire wapens hebt opgegeven kan je een gebrek aan invloed verwachten in een gevaarlijke wereld.

38 Je moet de lange termijn of het onophoudelijke onder ogen zien; verwacht dat in feite de machtigste van de instrumenten van het kwaad enkel gehanteerd kunnen worden door de mensen die uit zijn op kwaad. De meeste mensen zullen echter zien dat er controlemethoden zijn en dat deze niet het kwaad moeten belichamen – indien ze het doen hebben ze gefaald.

39 In 38 heb je een praktisch oordeel gemaakt van de mogelijkheid van onderwerping. Nu moet je beslissen of je deze mogelijkheid kan aanvaarden. Indien niet moet je 'Ja' antwoorden op 39. Moreel is dit een compromis eerder dan een eenvoudig oordeel. (bv. christenen zouden niet verrast moeten zijn om te ontdekken dat de komst van massavernietigingswapens hen dwingt om te heroverwegen wat voor hen een compromis was in de eerste plaats, namelijk de aanvaarding van de rechtvaardigeoorlogspositie in het licht van de leer en het voorbeeld van Christus zelf.)

Men kan aanvoeren dat het antwoord 'Ja' hier het aanvaarden inhoudt van het principe dat alle staten het recht of zelfs de noodzaak hebben om over nucleaire wapens te beschikken, indien deze de enige effectieve verdedigingsmiddelen zijn. (V 26)

47 – een nieuwe vraag om afschrikking door niet-nucleaire wapens toe te dekken. Van de eerste dagen van de Koude Oorlog ontplooiden westerse naties nucleaire wapens als afschrikking tegen een aanval door middel van conventionele krachten en hebben ze nooit van deze politiek afgezien door een verbintenis tot 'geen eerste inzet'. V47 gaat niet over vernietiging van conventionele krachten, het gaat over een afschrikkende invasie door de dreiging van overweldigende vernietiging (vandaar referentie met MVW). Ten overstaan van conventionele machten direct ontplooide nucleaire wapens komen ook binnen het bestek van het stroomschema doordat het een element van afschrikking tot gevolg heeft. In dit geval zijn V9, 10 en 11 toepasbaar.

ENKELE NOTEN OVER VERDER ACTIE Voor de praktische eenvoud wijst het stroomschema slechts op drie uitkomsten. Zij die uitkomen bij weg 2 (commentaar 44) zullen zien dat het een variëteit aan morele en praktische posities includeert die, in feite, gedefinieerd zijn door hoe men ertoe gekomen is. Daarom is het, om te kunnen beslissen over verdere actie, aan te raden om je beslissingsweg terug te volgen om te zien wat voor jou aanvaardbaar is en wat niet.

Alle naties met nucleaire wapens hebben hun binnenlandse energiecapaciteit ter ondersteuning van hun te bereiken vermogen aan massavernietigingswapens. Deels om deze reden zouden velen die hopen om nucleaire wapens af te schaffen hetzelfde doen met nucleaire energie. Maar het dient opgemerkt te worden dat de mogelijkheid om nucleaire energie te genereren geen moreel thema is binnen dit schema. Het is echter zeker significant dat de over het algemeen succesvolle politiek met betrekking tot *non-proliferatie* van wapens, ontwikkeld in de context van nucleaire energie, toepasbaar zou zijn in de politiek van afschaffing van en verbod op nucleaire wapens.

GEBRUIK EN ONTWIKKELING 20/10/2010 Om zo breed mogelijk toepasbaar te zijn is dit schema opgemaakt als een seculier document. **Alle geloofsgemeenschappen worden echter uitgenodigd om verdere versies voor hun eigen gebruik te ontwikkelen.** Andere mensen wensen misschien om dit schema te wijzigen als een deel van hun individuele respons. Neem dan alstublieft contact op (contactgegevens hieronder).

Het stroomschema is beschikbaar voor gratis download op www.nuclearmorality.com. Hard copies zijn beschikbaar. Contacteer Martin Birdseye +44 (0)77 6274 6895 martin@nuclearmorality.com

Onthoud, indien de nucleaire afschrikking ingezet is in jouw naam, dan is het jouw verantwoordelijkheid.